

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ion Guzun,

Judecători – Petru Moraru și Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului și al inculpatului Stăvila Tudor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Stăvila Tudor Ion, născut la 13 august 1957, originar din s. Hulboaca, r-nul Orhei și domiciliat în mun. Chișinău, str. Iazului 57, moldovean, cetățean al R. Moldova;

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 02.04.2008 - 07.05.2009;

Instanța de apel: 10.06.2009- 20.05.2010;

17.06.- 07.12.2011;

08.08.- 18.12.2012;

08.07.13- 27.02.2014;

Instanța de recurs: 30.09.2010- 08.02.2011;

17.05.- 10.07.2012;

28.03.- 21.05.2013;

01.08.- 01.10.2014;

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 07 mai 2009 Stăvila Tudor a fost condamnat în baza art. art. 27, 42 alin.(2), (3), art. 195 alin. (2) Cod penal, la 12 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut, că Stăvila Tudor în luna ianuarie 2008 a alcătuit un plan criminal cu scopul sustragerii bunurilor proprietății Lidia Garștea prin șantaj în următoarele circumstanțe: Stăvila Tudor, acționând conform planului său criminal stabilit și cunoscând cu certitudine că șase copii ai cet. L. Garștea se află la muncă peste hotarele R. Moldova, și anume în Spania, Germania, Italia, la 25 ianuarie 2008, din interes material, a organizat răpirea ultimei de la domiciliul ei, situat în s. Hulboaca, r-nul Orhei.

Întru realizarea scopului său criminal, Stăvila Tudor, în schimbul unei recompense bănești nedeterminate, a angajat cetățenii Al. Botnaraș și I. Cruzin să execute răpirea cet. L. Garștea.

Ulterior, Al. Botnaraș și I. Cruzin au declarat organelor de poliție despre intențiile acestuia și, sub controlul Departamentului Serviciilor Operative al MAI, au

realizat răpirea cet. L. Garștea, deținând-o cu acordul ei într-un apartament conspirativ.

La 25 ianuarie 2008, Stăvila Tudor, convingându-se de faptul că cet. L. Garștea a fost răpită, telefonic l-a amenințat pe cet. Zanovei Mihailă cu omorul concubinei sale și a cerut transmiterea sumei de 20.000 euro, echivalentul a 333.600 lei conform cursului oficial al Băncii Naționale a R. Moldova 16, 68 lei pentru 1 Euro, declarând că, în caz de refuz de a transmite banii, amenințările vor fi realizate.

Luând în considerație că Al. Botnaraș și I. Cruzin au refuzat cu bună voie de la săvârșirea infracțiunii și au anunțat organele de drept despre intențiile lui Stăvila Tudor, ultimul din cauze independente de voința sa, nu a însușit banii ceruți, necătînd la faptul că acțiunile ce țin de răpirea cet. L. Garștea și cererea de a fi transmiși banii au fost realizate.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- Inculpatul Stăvila Tudor, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care dînsul să fie achitat, din motivul lipsei faptului infracțiunii;

- Avocații Alexandru Mihai, Iana Talmaci și Sergiu Bucicov în numele inculpatului, au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri de achitare.

În argumentarea cerințelor, s-a invocat încălcările procedurale comise atît în cadrul urmăririi penale cît și la cercetarea judecătorească asupra căroră instanța de judecată nu s-a pronunțat deși au fost invocate în ordinea prevăzută de lege.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2010, au fost admise apelurile declarate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre, prin care Stăvila Tudor, a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, la 5 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului Stăvila Tudor, în beneficiul părții vătămate L. Garștea a sumei de 3.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar acțiunea civilă în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Stăvila T. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. art. 27, 42 alin. (2), 189 alin. (6) Cod penal, la 12 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

5.1. Inculpatul Stăvila Tudor, ne invocînd nici un temei din cele prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare în privința lui.

6. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 februarie 2011 au fost admise recursurile declarate de procuror și inculpat, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2011, au fost admise apelurile declarate de inculpatul Stăvila Tudor și avocatul Mihai Alexandru, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, prin care Stăvila Tudor a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, la 5

ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată i-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului Stăvila Tudor, în beneficiul părții vătămate L. Garștea a sumei de 10.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, iar acțiunea civilă, în partea încasării prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

8. Au declarat recursuri:

- Procurorul, solicitînd casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată, invocînd că inculpatul Stăvila Tudor urmează să fie condamnat în baza art. art. 27, 42 alin. (2), art. 189 alin. (6) Cod penal, motivînd că în dosar se conțin suficiente probe pentru condamnare, dar care au fost apreciate de către instanța de apel unilateral;

- Inculpatul Stăvila Tudor, solicitînd casarea hotărîrilor cu achitarea lui, motivînd că a fost provocat la comiterea șantajului.

9. Prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 10 iulie 2012, au fost admise recursurile declarate de procuror și inculpat, casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La adoptarea soluției date, instanța de recurs a invocat, că potrivit prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

Astfel, prin decizia Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 februarie 2011 (vol. II, f. d. 133-140) s-au admis recursurile declarate de procuror și inculpat, s-a casat decizia instanței de apel și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Pentru motivarea soluției instanța de recurs a statuat, că reieșind din probele cercetate de către instanța de apel în ședința de judecată la rejudecarea cauzei, care au stat la baza recalificării acțiunilor inculpatului, nu s-au stabilit careva semne calificative expuse supra, care ar fi dat temei de recalificare a acțiunilor lui Stăvila Tudor din șantaj în răpire a persoanei din interes acaparator, astfel, concluziile instanței de apel în sensul recalificării fiind greșite.

Instanța de apel nu a acordat deplină eficiență faptului, că pronunțînd hotărîrea sa în baza probelor cercetate sub toate aspectele și analizate în ședința de judecată, nu s-a pronunțat asupra semnelor calificative din învinuire, expuse imperativ și în norma art. 189 Cod penal, care include și acțiuni de șantaj, exprimate prin cererea de a transmite bunurile proprietarului ...însoțite de răpirea proprietarului....

Instanța de recurs ordinar a apreciat cele stabilite ca fiind o eroare ce poate fi corectată numai prin rejudecarea cauzei în ordine de apel, unde urmează să fie dată o apreciere probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, după cum este stipulat în art. 101 Cod de procedură penală (vol. II, f. d. 138).

Instanța de recurs a relatat, că instanța de apel nu s-a expus pe marginea tuturor motivelor invocate în apeluri, prin ce a încălcat prevederile art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs a mai notat, că instanța de apel a ignorat indicațiile instanței de recurs și repetat a adoptat aceeași soluție, ignorând cerințele art. 436 Cod de procedură penală.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2012 au fost respinse ca depuse peste termen apelurile avocaților Iana Talmaci și Sergiu Bucicov în numele inculpatului Stăvila Tudor.

Au fost admise apelurile inculpatului Stăvila Tudor și al avocatului Alexandru Mihai în interesele primului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care procesul penal intentat în privința lui Stăvila Tudor în baza art. art. 27, 42 alin.(2),(3), 195 alin. (2) Cod penal, a fost încetat conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece există alte circumstanțe care condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

10.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut, că activitatea colaboratorilor DSO de investigare a cazului nu numai că nu a fost autorizată în modul stabilit de lege, dar s-au manifestat ca instigatori și această versiune a inculpatului a rămas necombătută pe parcursul judecării cauzei, or, partea acuzării nu a prezentat nici o probă suplimentară ce ar infirma declarațiile inculpatului, precum că urmărirea penală s-a desfășurat cu încălcarea legii, că dosarul a fost „fabricat”.

Instanța de apel a mai concluzionat, că colaboratorii DSO al MAI, organizând prinderea în delict flagrant a inculpatului, prin provocarea acestuia la săvârșirea răpirii și șantajul cet. L. Garștea, fără informarea organului de urmărire penală, inclusiv a procurorului și în lipsa unui dosar penal au încălcat principiul contradictorialității și principiul de egalitate a armelor, prevăzut de art. 24 Cod de procedură penală, art. 6 alin. (1) al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și această concluzie mai rezultă din jurisprudența CEDO, invocând cauze concrete. Acestea și alte abateri de la legislația de procedură penală, în opinia instanței de apel, au condus la încetarea procesului penal.

11. Procurorul, făcând trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Stăvila Tudor să fie condamnat în baza art. art. 27, 42 alin. (2), 189 alin. (6) Cod penal, la 12 ani închisoare.

În susținerea cerințelor sale, procurorul a menționat, că decizia instanței de apel este nefondată, bazată pe aprecierea unilaterală a probelor, iar circumstanțele constatate sunt eronate, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fapt care a dus la adoptarea hotărârii ilegale.

Recurentul în recurs a mai menționat și următoarele:

.... afirmațiile instanței de apel referitor la declarațiile martorilor A. Botnaraș și I. Cruzin precum că ar fi îndoielnice și nu pot constitui probe de vinovăție a inculpatului, fiindcă ei au acționat în calitate de agenți sub acoperire și că Stăvila Tudor ar fi fost provocat la comiterea infracțiunii, sunt neîntemeiate.

La fel, instanța de apel neîntemeiat a exclus ca probe și înregistrările convorbirilor telefonice între martorii menționați mai sus și Stăvila Tudor, precum că au fost angajați în calitate de agenți sub acoperire și au înscenat răpirea cet. L. Garștea de la domiciliu, deoarece colaboratorii de poliție fiind sesizați despre organizarea comiterii unei infracțiuni din categoria celor grave, au întreprins urgent toate acțiunile necesare pentru evitarea urmărilor grave și prinderii infractorului în flagrant delict.

Conform art.2 al Legii privind activitatea operativă de investigații nr.45 din 12.04.1994 printre sarcinile activității operative de investigații se enumera inclusiv și prevenirea, curmarea, descoperirea infracțiunilor și a persoanelor care le organizează, le comit s-au le-au comis.

Articolul 6 al aceleași legi prevede că „în scopul soluționării sarcinilor prevăzute la art. 2, organele care exercită activitatea operativă de investigații, **respectând regulile de conspirație, sunt în drept: să înfăptuiască, cu autorizarea judecătorului de instrucție**, următoarele măsuri operative de investigații: a) cercetarea domiciliului și instalarea în el a aparatelor audio, video, de fotografiat, de filmat e.t.c.; b) supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice; c) **interceptarea convorbirilor telefonice și a altor convorbiri**”.

Astfel, la materialele cauzei penale este anexată încheierea judecătorului de instrucție nr. 13-62/08 din 23.01.2008 despre autorizarea interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor și imaginilor lui Stăvila T. cu A. Botnaraș și I.Cruzin, în calitate de corpuri delicate cu 4 CD-uri purtători de informație cu înregistrările convorbirilor lui Stăvila Tudor.

Conform pct.2 al raportului de expertiză nr.143 din 22.01.2010 - careva caracteristici de modificări, adăugări, înlăturări, ștersături, adică semne de montare în înregistrările audio/video și a înregistrărilor audio în litigiu prezentate la cercetare nu au fost depistate.

Din aceste considerente instanța de apel neîntemeiat a constatat, că colaboratorii DSO fără autorizare legală au purces la investigarea cauzei nu într-o manieră pasivă de supraveghere și investigare a pretinsei activități criminale, dar în mod activ i-au implicat pe A. Botnaraș și I. Cruzin sub acoperire ca coparticipanți la comiterea șantajului - determinându-l pe inculpat la comiterea pretinsei infracțiuni.

În opinia recurentului, reieșind din logica instanței de apel, colaboratorii de poliție urmau să aștepte și să admită comiterea infracțiunii incriminate inculpatului Stăvila Tudor cu survenirea consecințelor grave ca rezultat al comiterii acesteia și ulterior „cu întârziere” să acționeze conform legii, cu toate că Legea vizată prevede expres că printre sarcinile activității operative de investigații se enumera inclusiv prevenirea și curmarea, acțiuni care legal au fost întreprinse de către colaboratorii de poliție.

Acuzatorul nu este de acord nici cu afirmațiile instanței de apel precum, că partea acuzării nu a prezentat nici o probă suplimentară ce ar infirma declarațiile inculpatului, precum că urmărirea penală s-a desfășurat cu încălcarea legii și că dosarul a fost „fabricat”, deoarece prin probele administrate și prezentate instanței este dovedit incontestabil participarea inculpatului Stăvila Tudor la comiterea infracțiunii în calitate de organizator, concluzie la care a ajuns și instant de fond.

Declarațiile inculpatului Stăvila Tudor, urmau a fi apreciate critic, deoarece au fost date cu un singur scop, ducerea în eroare a organului de urmărire penală și eschivarea de la răspunderea penală pentru fapta comisă.

Mai mult ca atât, instanța de apel a făcut referire la unele afirmații ale inculpatului, în pofida faptului că astfel de declarații nici nu sunt reflectate în procesul-verbal.

Instanța de apel a lăsat fără apreciere, că inculpatul Stăvila Tudor în ședință a confirmat declarațiile părții vătămate L. Garștea, cu referire la aceea, că el a venit **în apartamentul unde era răpită și s-a convins că anume ea este persoana șantajată.**

Procurorul mai menționează și acel fapt că prin decizia din 08 februarie 2011 instanța de recurs a statuat, că nu s-au stabilit careva semne calificative expuse supra, care ar fi dat temei de recalificare a acțiunilor inculpatului Stăvila Tudor **din șantaj în răpire** a persoanei din interes acaparator, astfel, concluziile instanței de apel în sensul recalificării fiind greșite.

Recurentul în recurs atenționează asupra faptului, că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență semnelor calificative expuse imperativ în norma art.189 Cod penal, care include acțiuni de șantaj, exprimate prin cererea de a transmite bunurile proprietarului ...însoțite de răpirea proprietarului..., indicații ce se conțin în decizia premergătoare a instanței care conform art.436 Cod de procedură penală urmau a fi executate de instanța ierarhic inferioară.

12. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2013, a fost admis recursul ordinar declarat de procuror, casată decizia instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecarea în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

La adoptarea soluției date, instanța de recurs a reținut că, adoptând decizia de încetare a procesului penal, instanța de apel a încălcat cerințele art. art. 101, 391 pct. 6), 414, 436 Cod de procedură penală.

Conform prevederilor art. 391 Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se pronunță în situația în care instanța constată existența unuia din cazurile prevăzute în alin. 1) al normei vizate - lipsește plîngerea părții vătămate, părțile s-au împăcat, decesul inculpatului ș.a.

În speță, instanța de apel, încetînd procesul penal, s-a referit la pct. 6) din alineatul (1) din norma vizată - există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Potrivit art. 332 Cod de procedură penală, instanța este obligată să înceteze procesul penal dacă, pe parcursul judecării cauzei, se constată circumstanțe prevăzute de lege, inclusiv cele expuse în alineatul precedent din prezenta decizie.

Conform prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, la circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea pornirii penale sau tragerea la răspundere penală se referă situațiile:

- există cel puțin unu din cazurile prevăzute în art. 35 Cod penal (legitima apărare, riscul întemeiat, ș.a.) care înlătură caracterul penal;
- renunțarea de bună voie la săvîrșirea infracțiunii în condițiile art. 56 CP;
- persoana nu a atins vîrsta la care poate fi trasă la răspundere penală;
- persoana a săvîrșit fapta prejudiciabilă în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor cu caracter medical;
- în cazul cînd conform legislației făptuitorul este liberat de răspundere penală (art. art. 217 alin. (4), 278 alin. 6), 282 alin. (2), 290 alin. (3), 325 alin. (4), 334 alin. (3), 337 alin. (2), 362 alin. (4), 371 alin. (5) Cod penal);
- în cazul cînd Parlamentul refuză să încuviințeze începerea urmăririi penale sau trimiterea în judecată a unui deputat.

Dacă aceste circumstanțe sunt constatate în cursul urmăririi penale, se va dispune încetarea urmăririi penale, iar dacă în mersul judecării cauzei, se va înceta procesul penal în instanță.

Însă circumstanțele la care se referă instanța de apel nu cad sub incidența pct. 6) alin. (1) al art. 391 Cod de procedură penală.

Astfel, pretinsele probe nule la care se referă instanța de apel **nu prezintă temei de încetare a procesului penal.**

12.1. Instanța de apel s-a referit și la încheierea judecătorului de instrucție nr-13-62/08 din 23.01.2008 despre autorizarea interceptărilor, înregistrării convorbirilor și imaginilor lui Stăvila Tudor, considerînd-o „adoptată cu întârziere”, fără a verifica dacă ea nu a fost adoptată ca excepție prezăzută în cazuri de urgență cum prevede art. 301 Cod de procedură penală (*Hotărîrea Plenului Nr. 7 din 04.07.2005 privind controlul judecătoresc*), ori dacă ea corespunde sau nu rigorilor expuse în art. 7 alin. (1) lit. b), art. 8 alin. (1) lit. c), e) ale Legii cu privire la activitatea operativă de investigații la care se referă instanța.

12.2. Mai mult, instanța de apel n-a ținut cont de prevederile legale care în condițiile Legii prezintă încălcări ce atrag după sine nulitatea actelor procedurale.

Încălcările de ordin absolut ce atrag nulitatea actului se conțin în alin. (2) al art. 251 Cod de procedură penală, însă încălcările din speță nu cad sub incidența lui.

Instanța de recurs a mai menționat că, avînd în vedere stipulările din alin. (4) al art. 251 Cod de procedură penală, atît în cursul efectuării urmăririi penale cît și la terminarea ei, nici inculpatul nici apărătorul **n-au semnalat prin nimic careva încălcări de procedură, acceptînd mersul efectuării ei.**

Or, aceasta înseamnă, că atît avocatul cît și inculpatul au avut timp pentru a înainta demers corespunzător la timpul potrivit, iar dacă exercitarea acestui drept procesual n-a fost utilizat în termenul prevăzut de lege, aceasta impune pierderea dreptului și nulitatea actului efectuat peste termen (art. 230 alin. (2), (3) Cod de procedură penală).

Instanța de recurs a mai reținut și faptul că, adoptînd decizia, instanța de apel a ignorat și cerințele art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală – ea n-a îndeplinit indicațiile expuse în decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 08.02.2011 în vederea adoptării hotărîrii legale și întemeiate, precum și nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apeluri.

13. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, au fost respinse, ca fiind depuse peste termen apelurile declarate de avocații Talmaci Iana și Bucicov Sergiu în numele inculpatului.

Au fost admise apelurile declarate de avocatul Alexandru Mihai în numele inculpatul și de inculpatul Stăvila Tudor, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Stăvila Tudor a fost condamnat în baza art. art. 27, 42 alin. (2), (3), 189 alin. (6) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, fiind încasat de la Stăvila Tudor în beneficiul părții vătămate Lidia Garștea suma de 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral iar în partea prejudiciului material acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut că, în cursul procesului penal inculpatul a beneficiat de dreptul la un proces echitabil, fiind respectate prevederile legale referitoare la competența după materie și după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în ședința de judecată, inclusiv la asigurarea participării apărătorului ce reprezintă interesele inculpatului etc.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul inculpatului referitor la provocare, sub aspectul instigării inculpatului la săvârșirea infracțiunii imputate de către colaboratorii organului de poliție, de vreme ce s-a constatat intenția inculpatului la săvârșirea infracțiunii, adică el își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor lui, a prevăzut urmările prejudiciabile, le-a dorit, în mod conștient, survenirea acestor urmări, concomitent a organizat și a dirijat realizarea infracțiunii, precum și a săvârșit-o prin intermediul persoanelor care nu sînt pasibile răspunderii penale din cauze prevăzute de lege, însă din motive independente de voința sa, aceasta nu și-a produs efectul.

Sesizarea organului de urmărire penală a fost făcută în modul prevăzut de lege, a fost autorizată activitatea specială de investigații, fiind efectuate măsurile speciale de investigații prevăzute de lege, instanța de apel nu a constatat încălcări care atrag nulitatea acțiunilor și actelor organului care a exercitat activitatea operativă de investigații, precum și cele ale organului de urmărire penală.

Pe parcursul urmăririi penale și, în special, la terminarea acestei etape a procesului penal în cauză, partea apărării n-a depus plîngeri ori obiecții la acțiunile și actele organului care a exercitat activitatea operativă de investigații, precum și cele ale organului de urmărire penală și în această ordine de idei, se consideră legală încheierea judecătorului de instrucție nr. 13-62/08 n 23.01.2008 privind autorizarea interceptărilor, înregistrării convorbirilor și imaginilor lui Stăvila Tudor.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că este irelevantă argumentarea inadmisibilității probelor sub aspectul că sînt ilegal administrate, făcută de către partea apărării.

În ce privește aprecierea probelor, instanța de apel a menționat că prima instanță s-a ocupat în mod judicios cu această activitate, acordînd deplină eficiență prevederilor articolului 101 Cod de procedură penală.

Cu referire la starea de fapt și de drept, instanța de apel, a ajuns la concluzia similară cu cea constatată de prima instanță cu privire la existența infracțiunii, la vinovăția inculpatului, la calificarea faptei reținute în sarcina inculpatului, la pedeapsa aplicată inculpatului, la soluționarea acțiunii civile, la alte împrejurări relevante în cauză.

Pe această linie de gîndire, instanța de apel a concluzionat că probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, au fost obținute legal, sînt admisibile și sînt apreciate în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, fiind pertinente, concludente, utile și veridice probele puse la baza condamnării inculpatului: declarațiile părții vătămate Garștea L., declarațiile martorilor Neamțu I., Mihailă Z., Tricolici G., Botnaraș A., Cruzin I.; plîngerea cet. Garștea L. adresată șefului DGUP MAI R. Moldova din 27.01.2008; procesul-verbal de ridicare de la cet. Botnaraș A. a 5 fiole „Diazepam”, o seringă, pastile „Sedasen”, numărul de înmatriculare CU AH 562 (f.d. 26); procesul-verbal privind examinarea și

reproducerea în scris a înregistrării comunicărilor și imaginilor; procesul-verbal de examinare a 5 fiole „Diazepam”, unei seringi, pastilelor „Sedasen”, și numărul de înmatriculare CU AH 562, (f.d.47,48); patru CD-discuri cu înregistrarea discuțiilor inculpatului Stăvila cu cet. Botnaraș A. și Cruzin I.(f.d.49); ordonanța procurorului din 30.10.2008 de refuz în urmărirea penală în privința lui Botnaraș A. și Cruzin I. (f.d.60); raportul de expertiză psihiatrică staționară nr.168sn-2008.

În acest context, instanța de apel a concluzionat că nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare.

Verificînd legalitatea și temeinicia sentinței atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, verificate în ședința de judecată în apel, instanța de apel a constatat în fapt că inculpatul Stăvila Tudor în luna ianuarie 2008 a alcătuit un plan criminal cu scopul sustragerii bunurilor proprietarului Lidia Garștea prin șantaj în următoarele circumstanțe:

Acționînd conform planului său criminal stabilit și cunoscînd cu certitudine că șase copii a cet. L. Garștea se află la muncă peste hotarele R. Moldova și anume în Spania, Germania și Italia, la 25.01.2008 din interes material a organizat răpirea ultimei de la domiciliul ei, situat în s. Hulboaca, r-nu1 Orhei.

Întru realizarea scopului său criminal Tudor Stăvila în schimbul unei recompense bănești nedeterminate a angajat cetățenii A. Botnaraș și I. Cruzin să execute răpirea sus numitei.

Ulterior A. Botnaraș și I. Cruzin au declarat organelor de poliție despre intențiile acestuia și sub controlul Departamentului Serviciilor Operative al MAI au realizat răpirea cet. L. Garștea deținînd-o cu acordul ei într-un apartament conspirativ.

La 25.01.2008, inculpatul Stăvila Tudor, convingîndu-se de faptul, că L. Garștea a fost răpită telefonic, l-a amenințat pe cet. Zănovei M. cu omorul concubinei sale și a cerut transmiterea sumei de 20.000 Euro, echivalentul a 333.600 lei, conform cursului oficial al Băncii Naționale a R. Moldova, 16,68 lei pentru 1 Euro, declarînd că în caz de refuz de a transmite banii amenințările vor fi realizate.

Luînd în considerație că A. Botnaraș și I. Cruzin au refuzat de bună voie de la săvîrșirea infracțiunii și au anunțat organele de drept despre intențiile lui Tudor Stăvila, ultimul din cauză independentă de voința sa nu a însușit banii ceruți, necătînd la faptul, că acțiunile ce țin de răpirea cet. L. Garștea și cererea de a-i fi transmiși banii au fost realizate.

Sentința cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, astfel fiind corectă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicîndu-se locul, timpul, modul săvîrșirii ei, forma și gradul de vinovăție a inculpatului, motivele și consecințele infracțiunii, precum și analiza juridică a probelor pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care a respins alte probe.

13.1. Referitor la calificarea faptei săvîrșite de inculpat, instanța de apel a menționat, că prima instanță corect la 07 mai 2009, a efectuat încadrarea acțiunilor inculpatului Stăvila Tudor în baza art. art. 27, 42 alin. (2), (3); 195 alin.(2) Cod penal, însă prin Legea nr.277-XVI din 18 decembrie 2008, Monitorul Oficial al R. Moldova, 2009 nr. 41-44/120, a fost exclus art. 195 Cod penal, dar elementele constitutive ale

componentei de infracțiune cuprinse în acest articol s-a păstrat în altă normă penală din Partea Specială a Codului penal.

În atare situație, instanța de apel a constatat că componenta de infracțiune prevăzută la art. 195 alin. (2) Cod penal, reținută în sarcina inculpatului prin sentința atacată, se regăsește în art. 189 alin.(6) Cod penal, astfel, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute de legea în vigoare, se impune calificarea faptei inculpatului în baza art. art. 27, 42 alin. (2), (3); 189 alin.(6) Cod penal: autor și organizator la tentativa de șantaj, adică acțiunea intenționată îndreptată nemijlocit spre cererea de a transmite bunurile proprietarului, de două sau mai multe persoane, prin amenințare cu moartea, însoțite de răpirea proprietarului și în proporții deosebit de mari dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, aceasta nu și-a produs efectul.

Semnul calificativ „săvârșite în proporții deosebit de mari” este determinat în baza valorii pagubei materiale stabilite prin sentință – 20.000 Euro, echivalentul a 333.600 lei, conform cursului oficial al Băncii Naționale a R. Moldova, 16,68 lei pentru 1 Euro, care în raport cu prevederile art. 126 alin. (1) Cod penal, se consideră proporții deosebit de mari.

Pe această linie de considerente, argumentele apelanților, în sensul motivelor invocate de achitare a inculpatului, instanța de apel le-a apreciat ca neîntemeiate.

Tot aici instanța de apel a mai adăugat că, susținerile că inculpatul n-a săvârșit infracțiunea imputată nu echivalează cu achitarea acestuia, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, administrate și apreciate de prima instanță - relevate în cuprinsul sentinței, verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine săvârșirea infracțiunii respective de către inculpat.

13.2. La individualizarea pedepsei, instanța de apel a luat în considerație prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal, precum și art. 394 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și de faptul, că printre altele, pedeapsa are drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

Totodată, instanța de apel a mai adăugat că la urmărirea penală, n-au fost stabilite circumstanțe excepționale sau - atenuante, iar în ședința de judecată partea apărării nu le-a invocat și, astfel, în privința inculpatului nu s-au stabilit circumstanțe atenuante prevăzute în art. 76 Cod penal, ce ar justifica aplicarea unei pedepse mai ușoare decât cea prevăzută de lege sau aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, în atare situație, fiind oportună și rezonabilă aplicarea pedepsei în limitele sancțiunii normei penale, în baza căreia urmează condamnarea inculpatului.

13.3. În privința acțiunii civile, instanța de apel a reținut, că există temei legal pentru a fi admisă în partea reparării prejudiciului moral produs prin infracțiune, iar în partea prejudiciul material, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

14. Inculpatul Stăvila Tudor, invocând ca temei pct. pct. 6), 8), 9), 15), 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de

apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare în privința lui.

În motivarea recursului, recurentul a invocat dezacordul său cu modalitatea de apreciere a probelor efectuată de instanțele inferioare, inclusiv a menționat următoarele motive:

- a) nu a fost demonstrată latura obiectivă a infracțiunii de șantaj „cererea de a transmite bunurile proprietarului”, mai mult, în urma ridicării telefonului mobil al inculpatului, organul de urmărire penală contrar procedurii penale nu a întocmit un act în sensul respectiv „*procesul verbal de ridicare*” și respectiv nu există nici o probă precum că au fost efectuate careva sunete;
- b) declarațiile martorilor Al. Botnaraș și I. Cruzin prin care susțin că ultimii au îndeplinit indicațiile poliției și nu ale inculpatului, dovedesc incontestabil nevinovăția lui T. Stăvila.
- c) nu a fost judecat fondul cauzei și nu i-a fost oferit în instanța de apel dreptul la ultimul cuvînt;
- d) a fost ilegal condamnat de 2 ori pentru tentativă de șantaj;
- e) contrar art. 101 alin. (4), (5) Cod de procedură penală, învinuirea s-a bazat doar pe probele acumulate în urma efectuării măsurilor speciale de investigații;
- f) a fost limitat în dreptul de a prezenta probe, fiind respinse demersurile cu privire la numirea expertizelor;
- g) instanța de apel neîntemeiat a făcut referire la suma de 3.000 lei, bani care nici măcar nu sunt anexați la dosar ca probă;
- h) declarațiile părții vătămate cu referire la suma de 1000 lei și respectiv 50 euro, care au fost oferite martorilor Al. Botnaraș și I. Cruzin, sunt neîntemeiate, or, acesta sunt depuse pentru a duce instanța în eroare;
- i) în cadrul ședințelor de judecată, s-a demonstrat că, modalitatea sub care se prezintă acțiunea adiacentă din cadrul infracțiunii de șantaj și anume *răpirea persoanei*, nu a avut loc;
- j) inculpatul a fost învinuit în baza art. 42 alin. (2), (3) Cod penal, însă instanța de apel nu s-a pronunțat asupra faptului cine sunt ceilalți complici și să delimiteze rolul fiecăruia la săvîrșirea infracțiunii incriminate;
- k) Provocarea din partea colaboratorilor poliției care chipurile au găsit suma de bani 5.100 euro, este contrară prevederilor art. 136 alin. (1), (6) Cod de procedură penală;
- l) acuzarea învinuind inculpatul în săvîrșirea tentativei de șantaj, care nu este prevăzută de Lege, practic a excedat limitele învinuirii.

14.1. Avocatul Mîrzîncu Aurelia, invocînd ca temei pct. 8 alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare a inculpatului.

În susținerea cerințelor sale, recurentul a menționat că verificînd probele administrate de organul de urmărire penală și cercetate în instanța de fond, instanța de apel nu le-a dat o apreciere cuvenită ci a făcut referire doar la probele acuzării, fără a le examina minuțios, ceea ce contravine Legii.

În acest sens, apărarea a invocat că nu pot fi puse la baza unei hotărâri de condamnare așa probe ca: procesul-verbal privind examinarea și reproducerea înscris a înregistrărilor comunicărilor și imaginilor (f.d. 27-46), încheierea judecătorului de instrucție din 23.01.2008 avînd în vedere faptul că nu există plîngerea părții vătămate, care a fost înregistrată abia la 27.01.2008, deoarece aceste acțiuni procesuale s-au efectuat pînă la pornirea urmăririi penale, fapt care contravine prevederilor art. art. 279 alin. (1)-(4), 230 alin. (2), 251 alin. (1) Cod de procedură penală.

Astfel, cu referire la dispoziția art. 94 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, recurentul a menționat că organul de urmărire penală a folosit în mod principal și direct date și informațiile obținute din proba ilegală, fără vre-o altă sursă alternativă și fără ca să existe posibilitatea certă că acestea să fie descoperite în viitor, pentru a administra în mod legal mijlocul de probă derivat.

Totodată, recurentul a mai invocat că, instanța de apel încadrînd acțiunile inculpatului în baza art. art. 27, 42 alin. (2), (3), 189 alin. (6) Cod penal, a ignorat faptul că infracțiunea de șantaj este o infracțiune formală și nu poate exista tentativă la șantaj, întrucît nu s-a demonstrat cauzarea prejudiciului în proporții deosebit de mari.

15. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în baza materialelor din dosar, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

15.1. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul cînd nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Însă, acest temei pentru declararea recursurilor ordinare nu și-a găsit confirmare la examinarea recursurilor înaintate, nefiind stabilită presupusa eroare de drept invocată de recurenți.

15.2. Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În pct. 18 din Hotărîrea Plenului CSJ a RM nr. 9 din 30.10.2009 „*Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală*”, este atenționat că instanța de recurs controlează dacă s-a aplicat corect dreptul față de faptele constatate de către instanța de apel și dacă faptele au fost constatate respectîndu-se normele de drept material sau procesual. Sub acest aspect Colegiul penal, atestă că, instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis careva erori de drept.

Instanța de recurs, menționează că temeiul invocat de recurenți - „*nu sînt întrunite elementele infracțiunii*” este prezent atunci, cînd instanța ce a judecat cauza a comis în această parte o eroare de drept, cum ar fi situația prin care în hotărîrea judecătorească s-a făcut referire la săvîrșirea infracțiunii, dar nu au fost stabilite faptele sau împrejurările de fapt care corespund elementelor constitutive ale infracțiunii respective. Prin urmare, temeiul, la care se face trimitere în recursuri, nu este aplicabil în speța examinată din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar determina necesitatea casării hotărîrii pronunțate de către instanța de apel în cauza lui Stăvila Tudor.

Or, temeiul invocat include cazurile cînd nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, nici mijloacele de probă prin intermediul căror s-au constatat elementele constitutive, ori cînd nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii. Din conținutul hotărîrii recurate rezultă că instanța de apel corect a constatat fapta și circumstanțele săvîrșirii infracțiunii incriminate inculpatului Stăvila S., descriindu-le în partea descriptivă, ulterior motivîndu-se concluzia de vinovăție a acestuia.

15.3. Colegiul penal, reține că instanța de apel, rejudecînd cauza și verificînd probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului Stăvila Tudor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27, 42 alin. (2), (3), 189 alin. (6) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă ținîndu-se cont de prevederile art. 7, 61, 75-77 Cod penal, iar acțiunea civilă fiind corect soluționată în latura prejudiciului moral și material.

Deci, criticile formulate de recurenți, enunțate la pct. pct. 13., 13.1. ale prezentei decizii, prin care se susține că inculpatul Stăvila T. nu se face vinovat de săvîrșirea infracțiunii imputate, - acestea au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel și, căroră instanța le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. pct. 12.-12.3., soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, și a cărei reluare nu se mai impune, avînd în vedere și faptul că verificînd hotărîrea atacată în raport și cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, în sensul că nu se identifică existența și a altor motive care analizate din oficiu să ducă la casare, urmează a se constata că recursurile înaintate în cauză sunt vădit neîntemeiate.

La fel, instanța de recurs, menționează că din textul recursurilor înaintate, se evidențiază că recurenții în mod decisiv, își motivează recursurile prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, or motivele de reapreciere a probelor, nu se conțin în temeiurile prevăzute la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, astfel, criticile formulate de aceștia nu sunt motivate sub aspectul casării hotărîrii recurate, ca fiind ilegală.

15.4. Totodată, verificînd procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel (f. d. 143-148, vol. III) și, lecturînd textul deciziei adoptate în cauză, rezultă că instanța de apel la judecarea apelurilor declarate de inculpat și partea apărării, a respectat întocmai prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală, astfel întemeindu-și concluziile sale pe probele legal administrate și verificate în ședința de judecată a instanței de apel, acestea fiind date citirii în ședința de judecată și reflectate în procesul-verbal, fiind audiați pe viu inculpatul și partea vătămată.

În acest context, Colegiul penal, reține concluzia instanței de apel referitor la un șir de probe decisive în confirmarea vinovăției inculpatului Stăvila Tudor, - declarațiile părții vătămate Garștea L., declarațiile martorilor Neamțu I., Mihailă Z., Tricolici G., Botnaraș A., Cruzin I.; plîngerea cet. Garștea L. adresată șefului DGUP MAI R. Moldova din 27.01.2008; procesul-verbal de ridicare de la cet. Botnaraș A. a 5 fiole „Diazepam”, o seringă, pastile „Sedasen”, plăcuțele cu numărul de

înmatriculare CU AH 562 (f.d. 26); procesul-verbal privind examinarea și reproducerea în scris a înregistrării comunicărilor și imaginilor; procesul-verbal de examinare a 5 fiole „Diazepam”, unei seringi, pastilelor „Sedasen”, și plăcuțele cu numărul de înmatriculare CU AH 562, (f.d.47,48); patru CD-discuri cu înregistrarea discuțiilor inculpatului Stăvila cu cet. Botnaraș A. și Cruzin I.(f.d.49); ordonanța procurorului din 30.10.2008 de refuz în urmărirea penală în privința lui Botnaraș A. și Cruzin I. (f.d.60); raportul de expertiză psihiatrică staționară nr.168sn-2008, care au confirmat vinovăția inculpatului în cele imputate.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii recurate și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursurilor declarate de avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului și al inculpatului Stăvila Tudor, ca fiind vădit neîntemeiate.

16. În conformitate cu art. 432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului și al inculpatului Stăvila Tudor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2014, în cauza penală în privința lui ***Stăvila Tudor Ion***, fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată va fi publicată la 05 noiembrie 2014.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Petru Moraru

Nadejda Toma